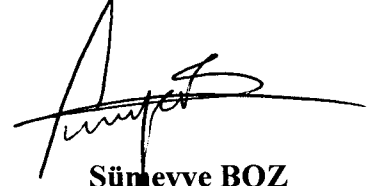

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. 04.12.2023

Sümeyye BOZ
Muş Milletvekili

5442 Sayılı İl İdaresi Kanunu 11.madde Valilerin görev ve yetki sınırlarına dair düzenlemeleri içermektedir. 31 Temmuz 2018 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 1. Maddesi'de, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11 inci maddesinin (C) fıkrasının ikinci paragrafına “*Vali, kamu düzeni veya güvenliğinin olağan hayatı durduracak veya kesintiye uğratacak şekilde bozulduğu ya da bozulacağına ilişkin ciddi belirtilerin bulunduğu hâllerde on beş günü geçmemek üzere ildeki belirli yerlere girişi ve çıkışı kamu düzeni ya da kamu güvenliğini bozabileceği şüphesi bulunan kişiler için sınırlayabilir; belli yerlerde veya saatlerde kişilerin dolaşmalarını, toplanmalarını, araçların seyirlerini düzenleyebilir veya kısıtlayabilir ve ruhsatlı da olsa her çeşit silah ve merminin taşınması ve naklini yasaklayabilir.*” şeklinde ekleme yapılmıştır. Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV), Valilik yasakları nedeniyle kullanılmayan toplanma ve gösteri yapma özgürlüğü konusuyla ilgili 1 Ocak 2019 ile 31 Ocak 2020 tarihleri arasında 21 il ve bir ilçede 147 kez eylem ve etkinlik yasağı getirildiğini tespit edebilmiştir.

2020 yılında baskı politikalara karşı tepki göstermek için başlattığı ‘Demokrasi Yürüyüşü’ öncesi İstanbul, Mersin, Adana, Bursa, Bitlis, Hakkâri, Kırklareli, Edirne, Kocaeli, Sakarya, Van ve Tekirdağ valilikleri tarafından toplam 12 ilde giriş-çıkışlar ve yapılacak eylemler yasaklanmıştı. 2020 yılında Kars Valiliği'nin HDP Eş Genel Başkanı'nın yapacağı halk buluşmasına saatler kala kentte 15 günlük “eylem ve etkinlik yasağı” kararı aldığı basına yansımıştı.

Van'da 21 Kasım 2016 tarihinde başlayan eylem ve etkinlik yasağı 24 Temmuz 2022'de kısmen gevşetilmiş ancak 7 yıldır fiilen devam etmiştir. Örneğin; İnsan Hakları Derneği (İHD) Van Şubesi'nin 2023 yılı ağustos ayından bu yana Cumartesi Annelerine destek için yapmak istediği açıklamalar 12 haftadır yasaklarla engellenmeye çalışılmıştır. 9 Ekim 2023 tarihinde HÜDA PAR'ın Hamas'a destek için düzenlediği konvoya izin verilmiş ancak 12 Ekim 2023 tarihinde HDP, Demokratik Bölgeler Partisi (DBP) ve Yeşil Sol Parti'nin Ortadoğu'da yaşanan çatışmalar ve sivil can kayıplarına ilişkin yapmak istediği açıklama polis tarafından engellenmiştir.

Son olarak 29 Kasım 2023 tarihinde Muş'ta Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Eş Genel Başkanı ve milletvekillerinin kolluk güçleri tarafından kente girişi engellenmeye çalışılmıştı.

Bu bağlamda;

- 1- Van'da 21 Kasım 2016 tarihinde başlayan eylem ve etkinlik yasağı 24 Temmuz 2022'de kısmen gevşetilmiş ancak 7 yıldır fiilen devam etmiştir. Van'da 7 yıldır devam eden eylem ve etkinlik yasağı Bakanlığınızın bilgisi dahilinde midir? Söz konusu yasaklamalara karşı Bakanlığınız adım atacaktır mıdır?
- 2- Van'da 9 Ekim 2023 tarihinde HÜDA PAR'ın Hamas'a destek için düzenlediği konvoyaya izin verilmemesi ancak 12 Ekim 2023 tarihinde HDP, Demokratik Bölgeler Partisi (DBP) ve Yeşil Sol Parti'nin Ortadoğu'da yaşanan çatışmalar ve sivil can kayıplarına ilişkin yapmak istediği açıklamanın polis tarafından engellenmesinin gerekçesi nedir? Söz konusu yasaklamaların yasal dayanağı nedir? Söz konusu uygulama ayrımcılık ve çifte standart değil midir?
- 3- 2020 yılında baskı politikalarına karşı tepki göstermek için başlattığı 'Demokrasi Yürüyüşü' öncesi İstanbul, Mersin, Adana, Bursa, Bitlis, Hakkâri, Kırklareli, Edirne, Kocaeli, Sakarya, Van ve Tekirdağ valilikleri tarafından toplam 12 ilde giriş-çıkışlar ve yapılacak eylemler yasaklanmasının gerekçesi neydi?
- 4- Söz konusu eylem ve etkinlik yasaklamaları Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırı değil midir?
- 5- Türkiye genelinde, illere göre, eylem ve etkinlik yasaklamalarının partilere göre dağılımı nedir?
- 6- Eylem ve etkinlik yasaklamalarının kaç kadınların eylem ve etkinlik yapacağı günlerde uygulanmıştır?
- 7- Eylem ve etkinlik yasaklamalarının kaç HDP veya Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi'nin eylem ve etkinlik yapacağı günlerde uygulanmıştır?
- 8- 29 Kasım 2023 tarihinde Muş'ta Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Eş Genel Başkanı ve milletvekillerinin kolluk güçleri tarafından kente girişi engellenmesinin gerekçesi nedir? Bakanlığınız kente girişlerin engellenmesi talimatı mı vermiştir? Kente girişi engelleyen kolluk güçleri hakkında soruşturma başlatılacak mıdır?
- 9- Bakanlığınız yurttaşların hak ve özgürlüklerini kısıtlayan ihlallere ilişkin girişimler nelerdir? Toplantı ve gösteri yapma hakkı ihlallerini gidermeye yönelik Bakanlığınızın çalışmaları nelerdir?